

RONDOM DE LEEGTE

Er is een diepe leegte in jouw bestaan, een afgrondelijk diep gat. Die leegte zul je nooit kunnen opvullen, want je behoeften kennen geen grenzen. Je moet werken op het terrein eromheen, zodat de afgrond zich geleidelijk sluit.

Omdat het gat zo enorm groot is en je gevoel van beklemming zo diep, zul je er altijd van weg willen lopen. Twee uitersten moet je vermijden: helemaal opgaan in je pijn, en je door zoveel dingen laten afleiden dat je ver verwijderd blijft van de wond die je juist wil genezen.

Henri J.M. Nouwen, *Binnen geroepen*, Tielt 1997, p.12.

De Engelse editie van dit boek heet, *The inner voice of love, A journey through anguish to freedom*, (New York 1996), en verscheen op de dag van zijn dood 21 september 1996. Jurjen Beumer schreef een biografie over hem, *Onrustig zoeken naar God. De spiritualiteit van Henri Nouwen*, Tielt 1999 (3de druk: ook in het Engels vertaald).

Onze ziel heeft ergens een verborgen plaats, waar we altijd alleen zijn en zullen blijven. Daar hebben wij alleen toegang toe en er is geen luik dat open kan voor anderen om binnen te kijken. Het is de prijs die we moeten betalen voor onze persoonlijke innerlijke vrijheid, onze eigenheid, ons geheim. We zijn uniek en elk van ons is de enige om zichzelf te zijn.

Kardinaal Godfried Danneels, *Over de eenzaamheid*, (uitgave aartsbisdom Mechelen, 1993

ZOEK DE OORSPRONG VAN JE EENZAAMHEID

Als je je eenzaam voelt moet je proberen de oorsprong van dat gevoel te vinden. Je hebt de neiging om ofwel weg te lopen voor je eenzaamheid (loneliness), ofwel je erin te nestelen. Als je ervoor wegloopt wordt je eenzaamheid echt niet minder groot; je zet haar alleen even uit je hoofd. Als je je erin gaat nestelen, dan worden je eenzaamheidsgevoelens alleen maar sterker en raak je in een depressie.

De geestelijke opdracht is, je eenzaamheid niet te ontvluchten en er ook niet in te verdrinken, maar er de oorsprong van te zoeken. Dat is niet zo gemakkelijk, maar als je de plek kunt aanwijzen waar deze gevoelens ontstaan, dan zullen ze iets van hun macht over je verliezen. Het aanwijzen van die plek is niet iets voor het verstand, maar voor het hart. Je moet met je hart zoeken naar die plek, zonder angst.

Die zoektocht is belangrijk, want hij leert je iets bijzonders over jezelf. Het zou kunnen zijn, dat de pijn van je eenzaamheid verband houdt met je roeping om helemaal voor God te leven. Dan toont je eenzaamheid zich misschien als de keerzijde van je unieke levensbestemming. Als je dat innerlijk als waar kunt ervaren, kun je je eenzaamheid misschien niet alleen verdragen, maar zelfs vruchtbaar vinden. Wat op het eerste gezicht pijn betekende kan dan een gevoel worden dat weliswaar pijn doet, maar voor jou de weg opent naar een dieper inzicht in Gods liefde.

Henri J.M. Nouwen, *Binnen geroepen*, Tielt 1997, p.48,49.

JE EIGEN EENZAAMHEID VINDEN

Als mensen zijn we allemaal alleen (alone). Er is geen enkel ander persoon die precies zo voelt als ik, denkt als ik en handelt als ik.

Een ieder van ons is tevens uniek (unique), ons alleen-zijn (aloneness) is de keerzijde van onze uniciteit.

De vraag is of we ons alleen-zijn willen laten wegglijden naar vereenzaming (loneliness) of dat we onszelf toestaan dat het ons binnenleidt in de eenzaamheid (solitude).

Vereenzaming zit vol met pijn; eenzaamheid is vol van vrede.

Vereenzaming maakt dat we ons in wanhoop vastklampen aan anderen; eenzaamheid geeft ons de ruimte om anderen in hun uniciteit met respect tegemoet te treden en dát schept gemeenschap.

Ons alleen-zijn laten uitgroeien tot eenzaamheid (solitude) en het niet laten omslaan in vereenzaming (loneliness) is een levenslange strijd. Het vereist bewuste keuzes met wie we wel of niet omgaan, wat we studeren, hoe we bidden en wie we vragen om geestelijke of psychische hulp.

Maar als we deze keuzes in wijsheid maken, dan zullen ze ons helpen om de eenzaamheid (solitude) te vinden waar onze hart in liefde kan groeien.

Henri J.M. Nouwen, *Bread for the Journey, A daybook of wisdom and faith*, San Francisco 1997, dagboeknotitie van 18 januari. Dit boek verscheen kort na Nouwens dood in 1996. Het is een meditatief dagboek met teksten voor elke dag en is ook vertaald in het Nederlands, *Brood voor onderweg*, Tielt 1999.

RECHT OP EENZAAMHEID EN STILTE

Als mensen slechts meelopen in de massa van onpersoonlijke wezens die zich, door automatische krachten, van hot naar her laten sturen, verliezen ze hun ware menselijkheid, hun integriteit, hun vermogen om lief te hebben, hun bekwaamheid tot zelfbeschikking. Als een maatschappij bestaat uit mensen die geen innerlijke eenzaamheid kennen, kan zij niet langer door de liefde worden samengehouden en wordt zij bijgevolg samen gehouden door een gewelddadig en corrupt gezag. Maar als mensen met geweld beroofd worden van de eenzaamheid en de vrijheid waarop zij recht hebben, wordt de maatschappij waar

in ze leven verrot, ze wordt een voedingsbodem voor slaafsheid, wrok en haat.

Geen enkele technologische vooruitgang zal de haat genezen die als een geestelijke kanker de vitaliteit van de materialistische samenleving opvreet. De enige remedie is geestelijk en moet altijd geestelijk zijn. Het heeft niet veel zin de mensen over God en liefde te vertellen als ze niet in staat zijn te luisteren. De oren waarmee men de boodschap van het evangelie beluistert, zijn verborgen in het hart van de mens, en deze oren horen niets tenzij ze kunnen genieten van innerlijke eenzaamheid en stilte.

Tekst van Thomas Merton (1915 - 1968) , geciteerd in: Thomas Merton, *Wegen naar het paradijs. Een dagboek van wijsheid en geloof*, Tielt/Baarn 2001 (Een dagboek met teksten uit de boeken van Merton, samenstelling en vertaling Dirk Doms. Het gaat hier om de notitie op 3 februari)

HET SPIRITUELE LEVEN IS ALLEREERST LEVEN

Het spirituele leven is allereerst *leven*. Het is niet alleen iets wat je moet kennen en bestuderen. Je moet het *léven*. Zoals alle leven wordt het ziek en sterft het als het aan zijn eigen element wordt onttrokken. De genade is geënt op onze natuur en de hele mens wordt geheiligd door de aanwezigheid en de werking van de Heilige Geest. Daarom is het spirituele leven ook niet een leven dat totaal uit het menselijk bestaan wordt weggerukt en overgeplant in het rijk der engelen. We leven als geestelijke mensen als we leven als mensen die God zoeken. Als we spirituele mensen willen worden moeten we mens blijven... Jezus leefde het gewone leven van de mensen van Zijn tijd om het gewone leven van alle mensen van alle tijden te heiligen. Als we geestelijke mensen willen zijn, laat ons dan allereerst ons leven *léven*. We moeten de verantwoordelijkheden en de onvermijdelijke verstrooidheden van het werk waarvoor Gods wil ons heeft bestemd niet vrezen. Laat ons de werkelijkheid omhelzen en onszelf ondergedompeld weten in de leven gevende wil en wijsheid van God, die ons overal omringt.

Merton, a.w. notitie 10 februari.

Binnen in me zit een heel diepe put. En daarin zit God. Soms kan ik erbij. Maar vaker liggen er stenen en gruis voor die put, dan is God begraven. Dan moet hij weer opgegraven worden. Ik stel me voor dat er mensen zijn die bidden met hun ogen naar de hemel geheven. Die zoeken God buiten zich. Er zijn er ook die het hoofd buigen en in de handen verbergen, ik denk dat die God binnen in zich zoeken.

Etty Hillesum, *Het verstoorde leven*, Haarlem, 1981,45.

Rond het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, gaf Jezus een schreeuw en riep luid: 'Eli, Eli, lama sabachtani?' Dat wil zeggen: Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten.'

Het evangelie naar Matteüs hfst 28 vers 46

HET WOORD

*Geen van zijn woorden
geloofde ik, als hij niet
zou hebben geschreeuwd:
God, waarom
hebt u mijn verlaten.*

*Dat is mijn woord, het woord
van de onderste mens.*

*En omdat hij zelf
zo ver gezonken was,
een mens die 'waarom' schreeuwt
en schreeuwt 'verlaten',
daarom zou men
ook de andere woorden,
die van ver daarboven,
misschien
van hem moeten geloven.
(Rudolf Otto Wiemer, 'Ernstfall')*